

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	17 oktober 2022	

Onderwerp

Wijziging concessiebeschikking OV en beschikbaarheidsvergoeding Rijk 2022

Advies

1. Vast te stellen het doortrekken van de Beschikbaarheidsvergoeding 2021 (BVOV 2021) naar 2022 op basis van de regeling SPUK BVOV 2022 (BVOV 2022), zoals die met de rijksoverheid in NOVB-verband is afgesproken.
2. Vast te stellen een wijziging in de concessies Zuid-Holland Noord, Drechtsteden-Molenlanden en Gorinchem, Hoeksche Waard / Goeree Overflakkee, Treindienst Alphen aan den Rijn Gouda en contract Waterbus volgens de onder in de toelichting opgenomen model-tekst voor de periode 9/2022- 9/2024, teneinde:
  - in alle genoemde OV-concessies ook voor de periode vanaf 1 september 2022 tot 1 september 2024 een passende juridische grondslag te creëren om de BVOV 2022 en de bij de BVOV 2022-afspraken horende extra bijdragen te kunnen verstrekken aan de concessiehouders;
  - aldus tevens ruimte te creëren om eventuele extra bijdragen mutatis mutandis in de periode 1/2023 – 9/2024 te kunnen verstrekken aan concessiehouders.
3. Vast te stellen de brief aan Provinciale Staten waarin de wijziging van de concessiebeschikking kenbaar wordt gemaakt.
4. Vast te stellen de brieven aan de concessiehouders van de concessies Zuid-Holland Noord, Drechtsteden Molenlanden en Gorinchem, Hoeksche Waard/Goeree-Overflakkee, Treindienst Alphen aan den Rijn - Gouda en contracthouder Waterbus waarin de wijziging van de concessiebeschikking kenbaar wordt gemaakt.
5. Vast te stellen de publiekssamenvatting bij dit voorstel tot wijziging van de concessiebeschikking.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

- 1 Brief aan PS Wijziging concessies voor uitkering beschikbaarheidsvergoeding OV 2022
- 2 Brief concessie ZHN Grondslag concessie BVOV 2022
- 3 Brief concessie HWGO Grondslag concessie BVOV 2022
- 4 Brief concessie DMG Grondslag concessie BVOV 2022
- 5 Brief concessie TAG Grondslag concessie BVOV 2022
- 6 Brief contract Waterbus Grondslag concessie BVOV 2022

1 Toelichting voor het College

In het Nationaal Openbaar Vervoer Beraad (verder te noemen NOVB) van 25 juni 2022 is met betrekking tot de beschikbaarheidsvergoeding 2022 (verder te noemen BVOV) het uitgangspunt afgesproken van een passend voorzieningenniveau, met een minimaal vergelijkbare omvang in 2022 ten opzichte van 2021.

Concrete afspraken rond overheidsvergoedingen

- a. Door het rijk: de BVOV 2021 wordt doorgetrokken tot aan 31 december 2022. Bezien wordt nog hoe een verlenging naar 2023 eruit kan zien;
- b. Door de decentrale overheden (verder te noemen DO's): 100% doortrekken van de reguliere bijdrage: de reguliere exploitatiebijdragen 2022 worden voor de periode van de werking van de verlengde BVOV ingezet conform de spelregels van de BVOV 2022.

Het is binnen de Regeling specifieke uitkering beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-concessies 2022 (regeling SPUK BVOV 2022) van 24 juni 2022 aan de concessieverleners te verantwoorden dat voldaan is aan de voorwaarde van een minimaal vergelijkbare omvang van het voorzieningenniveau in 2022 ten opzichte van 2021. Daarvoor stellen de DO's als onderdeel van de verantwoording een verklaring op die ook gehanteerd is voor de BVOV 2020 en voor de BVOV 2021 (optimale dienstregeling). De definitieve aanvullende bijdrage van een DO wordt pas vastgesteld na de vaststellingsbeschikking BVOV 2022. Na het indienen van de BVOV-verantwoording door de vervoerder zal door de DO een voorschot van 80% op deze aanvullende bijdrage worden gedaan. Conform de regeling SPUK BVOV 2022 wordt winst van een concessiehouder niet toegestaan. Indien concessiehouders gebruik maken van de regeling BVOV, wordt eventueel rendement in mindering gebracht op de BVOV 2022 zoals ook met de BVOV 2021 het geval al was

Ad voorstel 2 Concessiewijziging

Nadat in Nederland in maart 2020 werd geconfronteerd met de coronapandemie is het OV door het rijk bestempeld als 'vitale sector'. Het voorzieningenniveau is daarom voor de hele periode vergaand in stand gehouden (gemiddeld plm. 90% van 2019) ondanks dat reizigersaantallen ver terug vielen. Om dit financieel mogelijk te maken zijn de weggevallen reizigersinkomsten opgevangen door de gezamenlijke overheden. Decentrale overheden hielden ondanks de afschaling hun bijdragen op het begrote peil, de rijksoverheid vulde aan met een zogenoemde beschikbaarheidsvergoeding (BVOV). Concessiehouders accepteerden de bijbehorende voorwaarden, waaronder het afzien van rendement lopende de BVOV. Achtereenvolgens werden in het Nationaal OV-Beraad (NOVB) afspraken gemaakt voor opeenvolgende perioden, over de BVOV 2020, BVOV 2021 en de BVOV 2022. Om genoemde extra bijdragen aan de concessiehouders mogelijk te maken zonder dat sprake zou zijn van ongeoorloofde staatssteun is voor de periode 9/2020 – 9/2022 in elke concessie een noodbepaling opgenomen conform artikel 5 lid 5 PSO-verordening.

Zoals boven aangegeven zijn de extra bijdragen aan de concessies in de periode 9/2020 – 9/2022 juridisch mogelijk gemaakt door een noodbepaling vanwege (dreigende) uitval van de OV-dienstverlening ex artikel 5 lid 5 PSO-verordening, die in elke concessie is opgenomen. Deze bepaling heeft echter slechts een werking tot september 2022, en kan volgens de PSO-verordening niet worden verlengd. Wel bleek na diverse overleggen met de Europese Commissie dat de PSO-verordening ruimte geeft om een opvolgende noodbepaling in de concessies op te nemen. De Europese Commissie heeft erkend dat meerdere noodmaatregelen opeenvolgend kunnen worden genomen mits sprake is van een andere grondslag. Vanaf 9/2022 wordt de grondslag langdurige effecten van corona gebruikt. Hoewel er geen garantie kan worden gegeven dat deze grondslag juridisch houdbaar is – en in voldoende mate afwijkt van de vorige grondslag – acht de Juridische Expertisegroep DOVA het verdedigbaar gelet op de COVID-19 pandemie en de gevolgen daarvan voor de OV concessies opnieuw een noodmaatregel te treffen om de continuïteit van het openbaar vervoer in OV concessies in stand te houden c.q. (dreigende) uitval van de OV-dienstverlening te voorkomen.

Daarom is door de Juridische Expertisegroep DOVA een nieuwe noodbepaling ontworpen. Door deze bepaling of een bepaling van deze strekking in de concessies op te nemen voor de hele periode 9/2022 – 9/2024 ontstaat een opvolgende juridische grond voor extra bijdragen aan concessiehouders. Daarop ziet het onderstaande voorstel 3. De bepaling is zo ontworpen dat hij gebruikt kan worden als grondslag voor de verlenging BVOV 2022 voor de periode 1 september 2022 tot en met 31 december 2022, maar ook voor eventuele bijdragen van rijk of concessieverlener in 2023, en doorlopend tot september 2024.

De modelconcessie wijziging luidt als volgt:

BESLUIT TOT WIJZIGEN CONCESSIE [NAAM] IN VERBAND MET DE LANGDURIGE EFFECTEN VAN DE COVID-19 PANDEMIE

Gelet op:

- Artikel 20 en 32 lid 1 van de Wet personenvervoer 2000;
- Artikel 5 lid 5 Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar vervoer per spoor en over de weg en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1191/69 van de Raad en Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad (PSO-Verordening)

Overwegende dat:

- De corona pandemie en in dat kader door het Rijk afgekondigde maatregelen ertoe hebben geleid dat de reizigersaantallen in het openbaar vervoer sterk zijn afgenomen;
- Concessiehouders als gevolg van de sterk dalende aantallen reizigers geconfronteerd zijn met dalende opbrengsten, waardoor het openbaar vervoer zonder specifieke ondersteuning vanuit het Rijk/ noodmaatregelen van Concessieverlener dreigt uit te vallen;

- De corona pandemie een dermate onvoorziene gebeurtenis is dat de effecten van de corona pandemie niet geheel voor risico van Concessiehouders kunnen komen;
- De Regeling BVOV 2022 met terugwerkende kracht in werking treedt/is getreden voor het gehele jaar 2022, terwijl (de verlenging van) het eerder genomen besluit tot wijzigen van de concessies geldt tot september 2022;
- De reizigersaantallen voor de periode september 2022 tot en met december 2022 niet op een dermate niveau terug zijn dat de reizigersopbrengsten grotendeels zijn hersteld, waardoor het met ingang van september 2022 volledig terugvallen op de oorspronkelijke concessievoorwaarden van vóór de eerste noodmaatregelen voor de periode van september 2020 tot september 2022, wederom zal leiden tot een dreigende uitval van het openbaar vervoer;
- Voor de periode 1 januari 2023 tot 1 september 2024 de reizigersaantallen mogelijk ook niet terug zijn op een dermate niveau dat de reizigersopbrengsten grotendeels zijn hersteld;
- Het economisch evenwicht in de openbaar vervoer Concessies door (de effecten van) de corona pandemie nog steeds dermate is verschoven ten nadele van de Concessiehouders;
- Het economisch evenwicht naar verwachting in de periode september tot en met december 2022 niet (voldoende) is hersteld mede door achterblijvende reizigersaantallen en nog zodanig ten nadele van de Concessiehouders zal zijn dat vanaf september 2022 een noodmaatregel vanwege dreigende uitval van het openbaar vervoer benodigd zal zijn;
- Het economisch evenwicht mogelijk in de periode 1 januari 2023 tot en met 1 september 2024 niet (voldoende) is hersteld mede door achterblijvende reizigersaantallen en nog zodanig ten nadele van de Concessiehouders zal zijn dat mogelijk ook voor (een deel van) de periode 1 januari 2023 tot en met 1 september 2024 een noodmaatregel vanwege dreigende uitval van het openbaar vervoer benodigd zal zijn;
- Concessieverlener met deze bepaling de mogelijkheid in de concessiebeschikking wil creëren om aan Concessiehouder een aanvullende subsidie te verstrekken, al dan niet als gevolg van een daartoe verstrekte subsidie van het Rijk, mocht Concessieverlener dit nodig achten;

Besluit:

- (i) De concessie [naam] te wijzigen door de volgende bepaling na artikel [artikelnummer] aan de concessiebeschikking toe te voegen;

“Artikel [nummer] Aanvullende subsidie in verband met de langdurige effecten van de COVID-19 pandemie”

1. Definities:

Concessiehouder: vergunninghoudende vervoerder aan wie een concessie is verleend

Concessieverlener: tot verlening van een concessie bevoegd gezag, bedoeld in artikel 20, tweede, derde en vierde lid van de Wet personenvervoer 2000

Regeling BVOV 2022: Regeling van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, nr. IENW/BSK-2022/, houdende vaststelling van regels voor een specifieke uitkering met betrekking tot de beschikbaarheidsvergoeding voor regionale OV-concessies voor het jaar 2022 (Regeling specifieke uitkering beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-concessies 2022)

Uitkering 2022: een door de Concessieverlener op grond van de Regeling BVOV 2022 van het Rijk ontvangen specifieke uitkering ten behoeve van het verstrekken van een Beschikbaarheidsvergoeding.

Beschikbaarheidsvergoeding: vergoeding aan een Concessiehouder, en indien van toepassing, een opbrengstverantwoordelijke Concessieverlener, in het regionaal openbaar vervoer in verband met de uitvoering van het openbaar vervoer in de periode van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022 en de specifieke kosten van de concessiehouder in dezelfde periode ter voorkoming van verdere verspreiding van het virus dat COVID-19 veroorzaakt.

Minister: Minister van Infrastructuur en Waterstaat

2. Indien Concessieverlener van het Rijk een (voorschot op een) Uitkering 2022 ontvangt op grond van de Regeling BVOV 2022, verstrekt Concessieverlener 80% van het ontvangen bedrag als voorschot op een Beschikbaarheidsvergoeding aan de Concessiehouder. Op de Uitkering 2022 zijn de leden 1 tot en met 10 van toepassing.
3. Ten behoeve van een aanvraag door Concessieverlener voor een Uitkering 2022 bij het Rijk dient Concessiehouder een aanvraag voor de Beschikbaarheidsvergoeding bij Concessieverlener in. De aanvraag voldoet aan de daaraan gestelde eisen in de Regeling BVOV 2022.
4. Indien Concessieverlener op grond van de Regeling BVOV 2022 een aanvullende aanvraag indient als bedoeld in artikel 4 lid 3 of artikel 7 lid 3 van de Regeling BVOV 2022 verleent Concessiehouder volledige medewerking aan en verstrekt de gegevens en informatie welke op grond van de Regeling BVOV 2022 nodig zijn.
5. Indien Concessieverlener op grond van de Regeling BVOV 2022 een Uitkering 2022 ontvangt, verleent Concessieverlener aan Concessiehouder binnen 14 dagen een gelijklopende (voorschot op) Beschikbaarheidsvergoeding.
6. Concessiehouder verstrekt aan Concessieverlener binnen een door Concessieverlener te bepalen termijn alle informatie die Concessieverlener wenst te ontvangen in het kader van de verantwoording als bedoeld in de Regeling BVOV 2022. Concessiehouder is verantwoordelijk voor de juistheid en volledigheid van de informatie.
7. Nadat de Minister de hoogte van de Uitkering 2022 (definitief) heeft vastgesteld overeenkomstig artikel 9 van de Regeling BVOV 2022, stelt de Concessieverlener de hoogte van de (definitieve) Beschikbaarheidsvergoeding vast op hetzelfde bedrag als de vastgestelde Uitkering. Indien de vastgestelde (definitieve) Beschikbaarheidsvergoeding hoger is dan de voorlopige Beschikbaarheidsvergoeding verstrekt Concessieverlener het resterende bedrag binnen 14 dagen na ontvangst van de Minister aan Concessiehouder. Indien de vastgestelde (definitieve) Beschikbaarheidsvergoeding lager is dan de voorlopige Beschikbaarheidsvergoeding betaalt Concessiehouder het verschil

- tussen de voorlopige en definitieve Beschikbaarheidsvergoeding binnen 14 dagen aan Concessieverlener terug. Concessieverlener is bevoegd dit bedrag te verrekenen met andere betalingen aan Concessiehouder.
8. Indien de Minister bij Concessieverlener (een deel van) de Uitkering terugvordert en Concessieverlener dientengevolge een bedrag aan de Minister (terug)betaalt, is Concessiehouder verplicht aan Concessieverlener een gelijk bedrag terug te betalen binnen een door Concessieverlener vast te stellen termijn. Concessieverlener is bevoegd dit bedrag te verrekenen met andere betalingen aan Concessiehouder.
  9. Concessieverlener is op geen enkele wijze verantwoordelijk voor of aansprakelijk in verband met enig handelen van en/of enige besluitvorming door de Minister. Concessieverlener is niet verplicht tegen enig besluit van de Minister met betrekking tot de Regeling BVOV 2022 bezwaar en/of beroep in te stellen. Concessieverlener maakt ter zake haar eigen afweging.
  10. Indien Concessiehouder een aanvraag tot een Beschikbaarheidsvergoeding bij Concessieverlener indient, gaat Concessiehouder akkoord met en zijn op (de verlening van) de Beschikbaarheidsvergoeding de voorwaarden zoals gesteld in de Regeling BVOV 2022 en de daarbij behorende Technische Notitie van toepassing.
  11. Indien het Rijk besluit om een Uitkering te verstrekken ten behoeve van het openbaar vervoer in (een deel van) de jaren 2023 en/of tot uiterlijk 1 september 2024 waar Concessiehouder voor in aanmerking komt kan Concessiehouder deze uitkering aanvragen bij Concessieverlener dan wel het Rijk afhankelijk van de voorwaarden zoals die door het Rijk worden gesteld.
  12. Indien Concessieverlener een Uitkering als bedoeld in lid 11 ontvangt van het Rijk, verstrekt Concessieverlener (een deel van) het ontvangen bedrag als een subsidie aan Concessiehouder onder de dan door Concessieverlener gestelde voorwaarden.
  13. Indien het Rijk besluit tot een Regeling BVOV of soortgelijke regeling voor (een deel van) de periode 1 januari 2023 tot 1 september 2024 zijn de daarop door het Rijk gestelde voorwaarden van toepassing. Concessiehouder dient aan de gestelde voorwaarden te voldoen. Het niet voldoen aan de door het Rijk gestelde voorwaarden komen voor rekening van Concessiehouder.
  14. Concessieverlener kan aanvullend op de door het Rijk gestelde voorwaarden nadere voorwaarden aan een Uitkering verbinding indien Concessieverlener dit nodig acht. Concessieverlener neemt daarbij altijd de redelijkheid en billijkheid in acht.
  15. Indien het Rijk niet voor (delen van) de periode 1 januari 2023 tot 1 september 2024 besluit tot een Regeling BVOV of soortgelijke regeling en Concessieverlener het noodzakelijk acht vanwege de nog steeds dreigende uitval van het openbaar in de concessie kan Concessieverlener besluiten een subsidie aan Concessiehouder te verstrekken onder nader door Concessieverlener te bepalen voorwaarden. Concessieverlener is hiertoe op geen enkele wijze verplicht en Concessiehouder kan aan deze bepaling geen rechten ontleen.
- (ii) Indien Concessieverlener besluit tot verlening van een subsidie aan Concessiehouder als bedoeld in artikel (i) leden 12 of 15 neemt Concessieverlener daartoe een besluit waarin de nadere voorwaarden voor verlening van de subsidie worden opgenomen.

- (iii) Een (beschikbaarheids)vergoeding als bedoeld in onder (i) "*Aanvullende subsidie in verband met de langdurige effecten van de COVID-19 pandemie*" kan worden verstrekt voor maximaal 2 jaren gerekend vanaf 1 september 2022. Een subsidie verleend onder dit artikel kan worden verstrekt voor een heel jaar dan wel voor een gedeelte van een jaar.
- (iv) Dit besluit laat de overige voorwaarden van de concessie [naam] onverlet.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 0,00
Programma	: Programma 2 - Bereikbaar Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

Juridisch kader

Tegen het besluit om de concessiebeschikkingen/ OV contract te wijzigen kan bezwaar worden gemaakt. De verwachting is overigens dat dat niet snel zal gebeuren gelet op het belang van de vervoerders en het feit dat de beoogde wijzigingen in NOVB verband zijn besproken.

2 Voorafgaande besluitvorming

Dit besluit is een vervolg op het eerdere GS besluit over de BVOV 2020 van 3 november 2020 (PZH-2020-756668043).

3 Proces

Na vaststelling van de wijzigingen van de concessiebeschikkingen vragen de vervoerders via de provincie aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een beschikbaarheidsvergoeding 2022 aan. Deze aanvraag overhandigt de provincie voor 1 november aanstaande weer aan het Rijk waarna het Rijk de middelen aan de provincie overmaakt.

4 Participatie en rolneming

Er is regelmatig afstemming met de vervoerders geweest.

5 Communicatiestrategie

Niet van toepassing.